

Богдан ХАХУЛА

доктор філософії в галузі економіки,
доцент кафедри менеджменту
Білоцерківський національний аграрний університет,
м. Біла Церква

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО КОМУНІКАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ РОЗВИТКУ ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Ринкова трансформація відносин власності в сільському господарстві зумовила становлення багатоукладної економіки, що характеризується активним розвитком особистих селянських господарств (ОСГ). З огляду на їх вагомую роль у вирішенні соціально-економічних завдань – забезпечення продовольчої та на цій основі економічної безпеки країни, підвищення рівня зайнятості доходів і якості життя сільського населення.

Соціальна значимість особистих селянських господарств проявляється у протидії безробіттю, створенню можливостей для підвищення доходів, рівня соціальної захищеності, самоорганізації сільських жителів. Соціальний аспект діяльності ОСГ особливо важливий в умовах розвитку економіки, коли в сільському господарстві та інших галузях національного господарства спостерігається стрімке зменшення робочих місць. У цих умовах ОСГ стає не додатковим, підсобним, а основним видом діяльності та джерелом доходів, реальною можливістю забезпечити гідний рівень життя й перспективи розвитку.

Нині слід відзначити низький рівень комунікаційно-інформаційного забезпечення ОСГ та інших дрібних виробників на селі щодо цінової ситуації на споживчому ринку та заходів з організації роздрібного продажу товарів безпосередньо виробниками. Це питання повинно вирішуватися шляхом створення в Україні цілісної системи інформаційно-аналітичного забезпечення агропромислового комплексу України, яка б передбачала: підготовку

щоденних, щотижневих, щомісячних, щоквартальних інформаційно-аналітичних звітів та довідок про цінову ситуацію на продовольчих ринках; надання оперативної інформації про заходи на місцевому та загальнодержавному рівні щодо підтримки сільгоспвиробників усіх форм власності, а також вичерпну інформацію про умови та можливості участі у таких заходах; формування бази даних про рух продовольчих товарів на внутрішньому і зовнішніх ринках, їх залишки, переробку тощо; інформацію про кращу сільськогосподарську практику, у т.ч. новітні технології вирощування, зберігання та переробки продукції; іншу актуальну інформацію, яка сприятиме формуванню сільськогосподарськими виробниками прогнозованої виробничої та збутової політики.

Вважаємо, що важливу роль у формуванні інформаційно-аналітичного забезпечення функціонування особистих селянських господарств та розвитку на їх основі суб'єктів малого бізнесу в сфері агропідприємництва повинні відігравати сільські бібліотеки. Метою економічного партнерства із суб'єктами агропідприємництва для бібліотек може бути інформаційна підтримка місцевого бізнесу, залучення позабюджетних коштів на розвиток бібліотечних ресурсів, удосконалення обслуговування. Цей різновид партнерства в Україні тільки набуває розвитку. Дуже часто взаємодія бібліотек із бізнес-структурами обмежується одержанням благодійної або спонсорської допомоги. Форми співпраці, в яких бібліотека позиціонує себе як інститут сприяння розвитку бізнесу, найбільш активно розвиваються у сільській місцевості. Сільські бібліотеки повинні надавати власникам особистих селянських господарств, фермерам інформацію про новітні методи обробітку землі, сорти культур, види добрив, розведення домашніх тварин, утримання бджіл, ринки збуту продукції тощо. Заслугує на увагу досвід сільських бібліотек Миколаївщини на допомогу реалізації пілотного проєкту бізнес-розвитку плодоовочівництва для дрібних і середніх фермерів та власників особистих підсобних господарств з вирощування й збуту плодоовочевої продукції [1]. Цей проєкт функціонує в південних областях України за сприяння Міністерства закордонних справ, торгівлі й розвитку Канади

та має на меті підвищення прибутків малих і середніх виробників плодоовочевої продукції. Районні та сільські бібліотеки Миколаївщини активно поширюють інформацію про проєкт серед домогосподарств. Значним поштовхом для залучення учасників проєкту став конкурс для бібліотек «Допоможи своєму односельцю стати учасником Українського проєкту бізнес-розвитку плодоовочівництва». За його результатами кількість учасників проєкту збільшилася зі 100 осіб у жовтні 2015 р. до більше ніж 2 тис. у січні 2016 р. [2].

Вважаємо, що на території України повинна реалізувати інноваційна модель сучасної сільської бібліотеки як багатофункціонального інформаційно-культурного, просвітницького центру із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Сільська бібліотека, на нашу думку, має обслуговувати також і різні категорії місцевого населення, організовувати доступ до правової та ділової інформації, стати головним елементом соціально-культурної інфраструктури села, здатною залучити зовнішні ресурси, надати імпульс процесам соціальних перетворень на селі. Вважаємо, що на їх основі створюється можливість створити центри підтримки функціонування ОСГ та малого бізнесу в сфері агробізнесу.

Партнерська взаємодія сільських бібліотек, які фінансуються за рахунок коштів сільської об'єднаної територіальної громади з місцевими органами влади, направлена на вирішення проблем комплектування фондів, зміцнення її матеріально-технічної бази, розвиток сучасних інформаційних технологій, реалізацію інноваційних проєктів, впровадження у практику бібліотек нових форм проведення фахових публічних заходів. Вважаємо, що такий захід сприятиме організації клієнтських місць для дистанційних відеозустрічей з фахівцями сільськогосподарських дорадчих служб, тренінгів із спільної розробки бізнес-проєктів, а також новітніх видів діяльності, управління соціального захисту та інших установ. Таким чином, фахівці сільських бібліотек зможуть надавати послуги для маломобільних груп населення, а також диверсифікувати сферу своєї поточної діяльності [3].

На нашу думку, з розвитком комунікаційних технологій і накопичення сільськими бібліотеками інформації в електронному вигляді кількість віддалених користувачів буде з кожним роком зростати. Очевидно, що розвиток інформаційного та юридичного обслуговування, створення інформаційних центрів ОТГ на базі сільських бібліотек зменшить трансакційні витрати господарств, що сприятиме ефективному господарюванню.

Список використаних джерел

1. Захарчук О. В. Ринок овочів в Україні. *Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки*. 2017. № 4. С. 22-31.
2. Соловяненко Д. Статистика використання інтернет-технологій у бібліотеках України. *Бібліотечний вісник*. 2018. № 1. С. 6-19.
3. Романов С. А. Сільськогосподарська дорадча служба як суб'єкт господарювання. *Право і суспільство*. 2012. №4. С. 68-72.